

ΙΣΤΟΡΙΑ Ε' ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ

Στα Βυζαντινά Χρόνια

18. Πέρσες και Άβαροι συμμαχούν εναντίον του Βυζαντίου

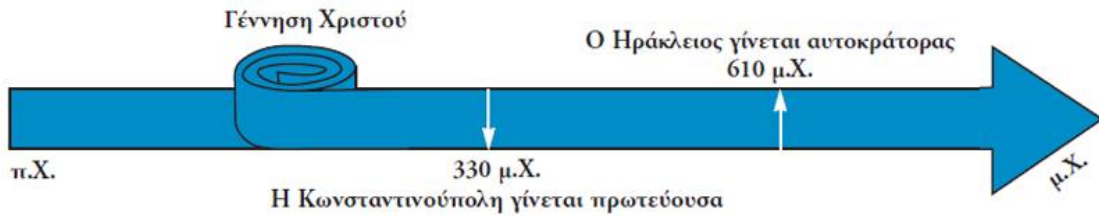
Εγχειρίδιο για μαθητές, γονείς και δασκάλους...

Επιμέλεια: Ζαχαρένια Δρακάτου

Η Γνώση με τρόπο απλό και κατανοητό!

18. Πέρσες και Άβαροι συμμαχούν εναντίον του Βυζαντίου

Ο Ηράκλειος εκστρατεύει κατά των Περσών. Οι Άβαροι συνεννοούνται με τους Πέρσες και πολιορκούν από κοινού την Κωνσταντινούπολη, στο διάστημα που ο αυτοκράτορας βρίσκεται πολύ μακριά και του είναι αδύνατο να την υπερασπιστεί.

Χρόνος: αρχές 7ου αιώνα μ.Χ.

Πρωταγωνιστές: Ηράκλειος, Πατριάρχης Σέργιος, Άβαροι, Χαγάνος, Πέρσες, Χοσρόης, μάγιστρος Βώνος

Λέξεις-κλειδιά: κόψιμο νομισμάτων, Τίμιος Σταυρός, Ακάθιστος Ύμνος

Λεξικό:

Έξαρχος: διοικητής (της Καρχηδόνας και της Βόρειας Αφρικής)

μάγιστρος: πρωθυπουργός

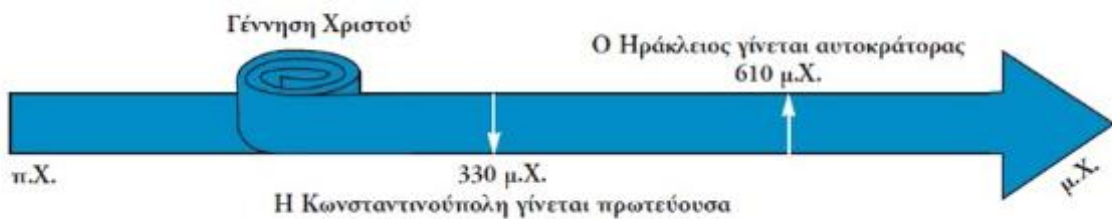
παρασπονδώ: παραβαίνω τις συνθήκες, αθετώ τις συμφωνίες

Η Γνώση με τρόπο απλό και κατανοητό!

Το μάθημα με πλαγιότιτλους

18. Πέρσες και Άβαραι συμμαχούν εναντίον του Βυζαντίου

Ο Ηράκλειος εκστρατεύει κατά των Περσών. Οι Άβαραι συνεννοούνται με τους Πέρσες και πολιορκούν από κοινού την Κωνσταντινούπολη, στο διάστημα που ο αυτοκράτορας βρίσκεται πολύ μακριά και του είναι αδύνατο να την υπερασπιστεί.

Η κατάσταση της αυτοκρατορίας αρχές 7ου αι.

Στις αρχές του 7ου αιώνα¹ αυτοκράτορας στο Βυζάντιο έγινε ο **Ηράκλειος**, Έξαρχος² της Καρχηδόνας, ως τότε. Βρήκε όμως την αυτοκρατορία σε «δεινή» κατάσταση. Καθώς γράφει ο ιστορικός Θεοφάνης:

«ο βασιλιάς Ηράκλειος βρήκε το βυζαντινό κράτος παραλυμένον. Την Ευρώπην ερήμωσαν οι Άβαραι και την Ασίαν όλην κατάστρεψαν οι Πέρσες. Τις πόλεις αιχμαλώτισαν και το στρατό των Ρωμαίων³ κατέστρεψαν στους πολέμους».

Η προσπάθεια σύναψης ειρήνης

Το χειρότερο όμως γι' αυτόν ήταν ότι τα ταμεία του κράτους ήταν άδεια και χωρίς χρήματα δεν μπορούσε να οργανώσει τον παραμελημένο στρατό και στόλο. Προσπάθησε να κλείσει ειρήνη με έναν από τους δύο αντιπάλους. Οι Πέρσες όμως δε δέχονταν συζήτηση και οι Άβαραι ζητούσαν υπερβολικά ανταλλάγματα. Στις δύσκολες αυτές ώρες κοντά στον αυτοκράτορα στάθηκε ο **Πατριάρχης Σέργιος** ο οποίος, σύμφωνα με το Θεοφάνη:

«έδωσε τα χρήματα της εκκλησίας ως δάνειο στο κράτος. Πήρε τα πολυκάντηλα και τα άλλα χρυσά σκεύη από τη Μεγάλη Εκκλησία, τα έδωσε στον αυτοκράτορα κι αυτός τα έκοψε νομίσματα».

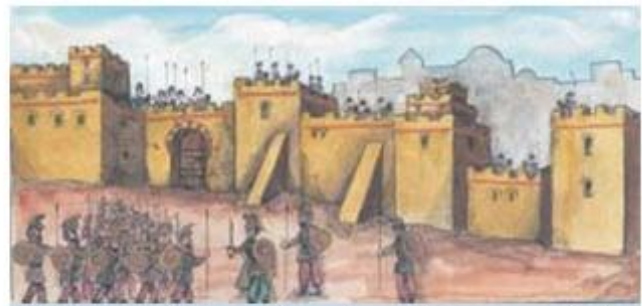
Η βοήθεια του Πατριάρχη Σέργιου

Εμψυχωμένος τώρα ο Ηράκλειος, κι έχοντας τα οικονομικά μέσα, οργάνωσε το στρατό

Οι ενέργειες του Ηράκλειου στο εσωτερικό και το εξωτερικό της αυτοκρατορίας

και το στόλο, επισκεύασε τα τείχη και συγκέντρωσε εφόδια και τροφές για τους κατοίκους της Πόλης. Μοίρασε γη στους στρατιώτες των συνόρων, με την υποχρέωση να την καλλιεργούν και να την υπερασπίζονται. Ακόμη, έκλεισε ειρήνη με το Χαγάνο, τον αρχηγό των Αβάρων, προσφέροντάς του τα χρήματα που ζητούσε.

Έτσι, χωρίς την απειλή των Αβάρων τώρα, στράφηκε κατά των

1. Πέρσες και Άβαραι πολιορκούν την Κωνσταντινούπολη.

Η Γνώση με τρόπο απλό και κατανοητό!

Οι ενέργειες των Περσών

Περσών, που, στο διάστημα αυτό, με βασιλιά το **Χοσρόη** είχαν κατακτήσει τη Συρία, την Παλαιστίνη και την Αίγυπτο. Αιχμαλώτισαν τον Πατριάρχη Ιεροσολύμων και μετέφεραν τον **Τίμιο Σταυρό** στην πρωτεύουσά τους Κτησιφώντα.

Η πρώτη εκστρατεία του Ηράκλειου κατά της Περσίας

Ο Ηράκλειος, οδηγώντας ο ίδιος το στρατό του, εκστράτευσε δυο φορές κατά των Περσών. Την πρώτη διέσχισε τη Μικρά Ασία και, χωρίς να πολεμήσει τους Πέρσες που βρίσκονταν εκεί, βάδισε κατά της Περσίας. Ήθελε, καθώς έλεγε, να χτυπήσει το εχθρό στην καρδιά της δικής του χώρας. Τη φύλαξη της Πόλης, όσο θα έλειπε, ανέθεσε στον Πατριάρχη Σέργιο και στο μάγιστρο¹ Βώνο. Το σχέδιό του πέτυχε. Οι Πέρσες αναγκάστηκαν να αποσυρθούν από τη Μικρά Ασία και να επιστρέψουν στην Περσία.

Η δεύτερη εκστρατεία και ο αιφνιδιασμός του Ηράκλειου

Κατά τη δεύτερη εκστρατεία (626 μ.Χ.) όμως, οι Πέρσες τον αιφνιδίασαν. Ενώ εκείνος βρισκόταν στην Περσία, αυτοί συνεννοήθηκαν με τους Αβάρους και από κοινού πολιορκήσαν την Κωνσταντινούπολη από στεριά και θάλασσα.

Ο Ηράκλειος ήταν αδύνατο να επιστρέψει, τόσο μακριά που βρισκόταν. Ο Πατριάρχης Σέργιος και ο μάγιστρος Βώνος πρόσφεραν περισσότερα χρήματα στους Αβάρους, για να τηρήσουν τη συνθήκη ειρήνης και να λύσουν την πολιορκία. Οι Άβαροι όμως αρνήθηκαν και παρήγγειλαν στους άρχοντες της Πόλης:

«Παραδώστε μας την πόλη, γιατί δεν έχετε καμιά ελπίδα να σωθείτε, εκτός αν γίνετε ψάρια και διαφύγετε κολυμπώντας ή πουλιά και πετάξετε στον ουρανό».

Η εντολή των Αβάρων και η αντίδραση των Βυζαντινών

Η προκλητική αυτή απάντηση, αντί να φοβίσει, εξόργισε τους Βυζαντινούς. Χωρίς δισταγμό και με κάθε μέσο υπερασπίστηκαν την πόλη τους. Πολεμώντας γενναία απέκρουσαν τις επιθέσεις στη στεριά και βύθισαν με τους δρόμωνές τους τα μονόξυλα των Αβάρων στη θάλασσα. Οι Πέρσες, βλέποντας αυτή την εξέλιξη, έλυσαν την πολιορκία και αναχώρησαν γρήγορα για τη χώρα τους.

Η σωτηρία της Πόλης και οι νίκες του Ηράκλειου

Η Πόλη σώθηκε. Οι κάτοικοί της απέδωσαν τη σωτηρία της στην Παναγία και όρθιοι, όλη τη νύχτα, έψαλαν προς τιμή της τον **Ακάθιστο Ύμνο**.

Η είδηση της νίκης έφτασε και στον αυτοκράτορα. Ο στρατός του, ενθαρρυμένος τώρα, νίκησε τους Πέρσες σε αλληπάλληλες μάχες. Ελευθέρωσε τις υποδουλωμένες περιοχές, ξαναπήρε τον Τίμιο Σταυρό και τους ανάγκασε να υπογράψουν ειρήνη και να επανέλθουν

στα αρχικά τους σύνορα. Ο Ηράκλειος γύρισε θριαμβευτής στην Κωνσταντινούπολη.

- Πώς η εκκλησία βοήθησε το Βυζαντινό κράτος να ξεπεράσει τα οικονομικά του προβλήματα;
- Οι Άβαροι παρασπόνδησαν², συνεργάστηκαν με τους Πέρσες και επιτέθηκαν από κοινού στο Βυζάντιο. Πώς κρίνετε τις ενέργειές τους;

2. Χάρτης εκστρατείας του Ηράκλειου και των κινήσεων των εχθρών.

Με πράσινο χρώμα εμφανίζονται οι κινήσεις των Αβάρων, με κόκκινο των Περσών και με μαύρο του Ηρακλείου.

Η Γνώση με τρόπο απλό και κατανοητό!